

Opdracht van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Analyse van de Psychosociale arbeidsbelasting in België: codeboek DiOVA-data

Carissa Vets¹, Hans De Witte² en Guy Notelaers³

15 september 2009

---

¹ Carissa Vets is wetenschappelijk medewerkster aan de Onderzoeksgroep Arbeids-, Organisatie- en Personeelspsychologie, K.U. Leuven, Tiensestraat 102, B-3000 Leuven; tel. 0032-16-326226; e-mail carissa.vets@psy.kuleuven.be

² Hans De Witte is hoogleraar arbeidspsychologie aan de Onderzoeksgroep Arbeids-, Organisatie- en Personeelspsychologie (WOPP), Departement Psychologie, K.U. Leuven, Tiensestraat 102, B-3000 Leuven, e-mail: Hans.Dewitte@psy.kuleuven.be.

³ Guy Notelaers was medewerker bij DiOVA gedurende de volledige periode waarin de databank werd opgebouwd.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

CODEBOEK

1. Vragenlijst
  - 1.1. Afgenomen vragenlijst
  - 1.2. Jaartal afname
2. Achtergrondkenmerken
  - 2.1. Identificatienummer
  - 2.2. Taal
  - 2.3. Geslacht
  - 2.4. Leeftijd
    - 2.4.1. Leeftijd
    - 2.4.2. Leeftijd in categorieën
  - 2.5. Opleidingsniveau
    - 2.5.1. Opleidingsniveau deelnemer
    - 2.5.2. Opleidingsniveau deelnemer verder opgesplitst
  - 2.6. Anciënniteit
    - 2.6.1. Bedrijfsanciënniteit
    - 2.6.2. Functieanciënniteit
  - 2.7. Contracttype
    - 2.7.1. Contracttype
    - 2.7.2. Contracttype verder opgesplitst
  - 2.8. Arbeidstijden
    - 2.8.1. Werkregime
    - 2.8.2. Werkuren
    - 2.8.3. Contract in percentages
      - 2.8.3.1. Contract in percentages
      - 2.8.3.2. Contract in percentages verder opgesplitst
  - 2.9. Beroepspositie
    - 2.9.1. Beroepspositie
    - 2.9.2. Beroepspositie verder opgesplitst
  - 2.10. Leidinggevende functie
  - 2.11. Bedrijfsnummer
  - 2.12. Sector
    - 2.12.1. Sector
    - 2.12.2. Sector verder opgesplitst
    - 2.12.3. Sector privé versus overheid
3. Oorzaken (stressoren)
  - 3.1. Arbeidsinhoud
    - 3.1.1. Afwisseling in het werk (aw)
    - 3.1.2. Leermogelijkheden (lm)
    - 3.1.3. Zelfstandigheid in het werk (ziw)
    - 3.1.4. Inspraak (insp)

- 3.1.5. Onduidelijkheid over het werk (ow)
- 3.1.6. Verandering in het werk (viw)
- 3.1.7. Informatie (inf)
- 3.1.8. Problemen met het werk (pw)
- 3.2. Arbeidsomstandigheden
  - 3.2.1. Werktempo en hoeveelheid (wth)
  - 3.2.2. Emotionele belasting (eb)
  - 3.2.3. Geestelijke belasting (gb)
  - 3.2.4. Lichamelijke inspanning (li)
- 3.3. Arbeidsvoorwaarden
  - 3.3.1. Beloning (bel)
  - 3.3.2. Loopbaanmogelijkheden (lb)
  - 3.3.3. Toekomstonzekerheid (toe)
- 3.4. Arbeidsverhoudingen
  - 3.4.1. Relaties met collega's (rc)
  - 3.4.2. Relaties met directe leiding (rl)
  - 3.4.3. Contactmogelijkheden (cm)
  - 3.4.4. Communicatie (com)
- 3.5. Overige vragen
  - 3.5.1. Overige vragen kenmerken van het werk (ovkw)
  - 3.5.2. Overige vragen organisatie en relaties op het werk (ovor)
  - 3.5.3. Overige vragen arbeidsvoorwaarden (ovav)
- 4. Gevolgen (stressreacties)
  - 4.1. Welbevinden
    - 4.1.1. Plezier in het werk (piw)
    - 4.1.2. Betrokkenheid bij de organisatie (bbo)
    - 4.1.3. Verandering van baan (vvb)
  - 4.2. Spanning
    - 4.2.1. Herstelbehoefte (herb)
    - 4.2.2. Piekeren (p)
    - 4.2.3. Slaapkwaliteit (sl)
    - 4.2.4. Emotionele reacties tijdens het werk (erw)
      - 4.2.4.1. Emotionele reacties tijdens het werk kort (erwk)
      - 4.2.4.2. Emotionele reacties tijdens het werk lang (erwl)
    - 4.2.5. Vermoeidheid tijdens het werk (verm)

INLEIDING

Dit codeboek is opgesteld voor personen die met het DiOVA-databestand aan de slag willen. In het codeboek geven we een overzicht van alle variabelen die in dit bestand aan bod komen. Per variabele beschrijven we de voornaamste kenmerken die noodzakelijk zijn om de dataset op een doordachte wijze te kunnen gebruiken. Indien nodig, zullen we ook een aantal statistische maten vermelden.

Opbouw codeboek

In dit codeboek maken we een ruw onderscheid tussen vier categorieën van gegevens. Een eerste kleine categorie vormt de weergave van het type vragenlijst (met vermelding van jaartal) dat aan de participanten werd aangeboden. Op deze manier krijgen we een eerste zicht op de verzamelde data. Een tweede reeks van gegevens heeft betrekking op achtergrondinformatie van de respondenten en de deelnemende organisaties. Deze gegevens hebben we nodig om de bekomen informatie over de kwaliteit van de arbeid en de beleving hiervan in een juist perspectief te kunnen plaatsen. Een derde reeks van gegevens omvat variabelen die verwijzen naar de oorzaken van (on)welzijn op het werk, ook wel stressoren genoemd. Deze vormen de perceptie van de objectieve kenmerken van het werk. Deze categorie wordt verder ingedeeld in vier groepen: de 4 A's van de arbeidssituatie. Tegenover de werkkenmerken staan de subjectieve gevolgen voor de individuele werknemer. Het betreft de beleving van werk, stressreacties genaamd. Dit vormt de vierde categorie en deze splitsen we verder op in welbevinden en spanning.

Beschrijving van de variabelen

Voor elke variabele geven we minimaal de volgende informatie weer:

Name:	Naam van de variabele
Label:	Bijkomende informatie over wat er met deze variabele gemeten wordt Dit label bevat eventueel de letterlijke vraagtekst
Values:	De antwoorden van de respondenten ondergebracht in categorieën, bestaande uit een getal en een beschrijving van de categorie
Missing:	Percentage ontbrekende gegevens

Voor bepaalde variabelen zullen we ook bijkomende statistische informatie geven. De volgende maten kunnen aan bod komen:

Mean:	Gemiddelde
Median:	Mediaan
Std. Deviation:	Standaarddeviatie
Minimum:	Minimumwaarde
Maximum:	Maximumwaarde
Cronbachs α :	Betrouwbaarheid van een schaal

CODEBOEK

---

1. Vragenlijst

1.1. Afgenomen vragenlijst

Dit databestand bevat gegevens van 44531 respondenten. Er werd gebruik gemaakt van de Vragenlijst Beleving en Beoordeling van de Arbeid (VBBA) bij het verzamelen van de informatie. Van deze vragenlijst is echter zowel een lange als een korte versie beschikbaar, namelijk de VBBA Uitgebreed en de Kern VBBA. Beide werden gebruikt bij het verzamelen van de gegevens. Dit verklaart ten dele waarom er in deze dataset van bepaalde items en schalen zoveel ontbrekende waarden zijn; bepaalde schalen worden in de Kern VBBA immers niet bevraagd. In deze dataset maken we een ruw onderscheid tussen de VBBA Uitgebreed, de Kern VBBA en een specifieke selectie van schalen. Het gaat hier om een ruwe indeling die ons een eerste overzicht geeft van het aantal gegevens ten aanzien van specifieke concepten (schalen).

Name: VBBA
Label: afgenomen vragenlijst
Values: 1 = VBBA Uitgebreed
→ bevraagde schalen: aw, lm, ziw, insp, ow, viw, inf, pw, wth, eb, gb, li, bel, lb, toe, rc, rl, cm, com, ovkw, over, ovav, piw, bbo, vvb, herb, p, sl, erw, verm (verduidelijking zie verder)
2 = Kern VBBA
→ bevraagde schalen: aw, lm, ziw, insp, wth, eb, li, toe, rc, rl, piw, bbo, herb, p (verduidelijking zie verder)
3 = Specifieke selectie van schalen: aw, ziw, insp, viw, pw, wth, eb, rl, piw, herb (verduidelijking zie verder)
Missing: 7.4%
→ Dit vormt de restcategorie. Hierin bevinden zich de organisaties die niet in één van voorgaande categorieën kunnen ondergebracht worden.

Afgenomen vragenlijst	Frequentie	Percentage
VBBA Uitgebreed	26357	59.2
Kern VBBA	9421	21.2
Specifieke selectie van schalen	5454	12.2
Missing	3299	7.4
Totaal	44531	100.0

1.2. Jaartal afname

Name: Jaartal
Label: Jaartal afname vragenlijst
Values: De gegevens werden verzameld tussen 1999 en 2007
Missing: 0.4%
→ Jaartal afname vragenlijst ontbreekt

Jaartal afname	Frequentie	Percentage
1999	5735	12.9
2000	7489	16.8
2001	9805	22.0
2002	4850	10.9
2003	10208	22.9
2004	2852	6.4
2005	2231	5.0
2006	723	1.6
2007	456	1.0
Missing	182	0.4
Totaal	44531	100.0

2. Achtergrondkenmerken

2.1. Identificatienummer

Name: Nummerid
Label: Identificatienummer deelnemer
→ Om anonimiteit te garanderen wordt de naam van de respondent vervangen door een nummer. Dit stelt ons echter wel in staat om personen te onderscheiden zonder dat ze individueel identificeerbaar zijn.
Values: Elke persoon heeft een uniek nummer.
Missing: 0.0%

2.2. Taal

Name: Taal
Label: Taal vragenlijst
→ Dit betreft de taal waarin de vragenlijst werd aangeboden.
Values: 1 = Nederlands
2 = Frans
3 = Engels
4 = Duits
Missing: 0.6%

2.3. Geslacht

Name: Sex
Label: Geslacht deelnemer
Values: 1 = vrouw
2 = man
Missing: 10.4%

2.4. Leeftijd

2.4.1. Leeftijd

Name: Leeftijd
Label: Leeftijd
Values: Leeftijd wordt gemeten als continue variabele
→ Minimum = 15 jaar en Maximum = 65 jaar
Missing: 13.7%

2.4.2. Leeftijd in categorieën

Name: Leefcat
Label: Leeftijd in categorieën
Values: 1 = minder dan 25 jaar
2 = 25 tot 34 jaar
3 = 35 tot 44 jaar
4 = 45 tot 54 jaar
5 = 55 jaar en meer
Missing: 3.8%

De vraagstelling over het achtergrondkenmerk leeftijd varieerde van organisatie tot organisatie. Soms werd er gebruik gemaakt van een continue variabele (2.4.1), een andere keer werd een categorische vraagstelling (2.4.2) gehanteerd. Van respondenten die hun exacte leeftijd dienden op te geven (continue variabele), konden we ook bepalen tot welke categorie ze behoorden (categorische variabele). Omgekeerd was dit niet mogelijk. Dit verklaart het verschil in percentage ontbrekende waarden tussen beide variabelen.

2.5. Opleidingsniveau

2.5.1. Opleidingsniveau deelnemer

Name: Opleiding
Label: Opleidingsniveau deelnemer
→ De hoogste opleiding die de respondent voltooid heeft.
Values: 1 = hoogstens diploma lager onderwijs
2 = lager secundair onderwijs
3 = hoger secundair onderwijs
4 = hoger onderwijs van het korte type (2-3j)
5 = hoger onderwijs van het lange type (4-5j) of universiteit
Missing: 2.4%

2.5.2. Opleidingsniveau deelnemer verder opgesplitst

Name: Opleidingsplit
Label: Opleidingsniveau deelnemer verder opgesplitst
→ De hoogste opleiding die de respondent voltooid heeft.
Values: 1 = lager onderwijs niet volledig beëindigd
2 = lager onderwijs
3 = lager secundair beroepsonderwijs

4 = lager secundair technisch onderwijs
5 = lager algemeen secundair onderwijs
6 = hoger secundair beroepsonderwijs
7 = hoger secundair technisch onderwijs
8 = hoger algemeen secundair onderwijs
9 = leercontract
10 = specialisatiejaar (extra jaar na 6 of 7)
11 = hoger onderwijs van het korte type (2-3j)
12 = hoger onderwijs van het lange type (4-5j)
13 = universitair onderwijs
14 = doctoraat / postuniversitair onderwijs
Missing: 2.4%

2.6. Anciënniteit

2.6.1. Bedrijfsanciënniteit

Name: Bedrijfsan
Label: Bedrijfsanciënniteit
→ Het aantal jaren dat een respondent werkzaam is bij de huidige organisatie.
Values: Bedrijfsanciënniteit wordt gemeten als continue variabele
→ Minimum = 0 (nog geen volledig jaar gewerkt) en Maximum = 50
Missing: 5.2%

2.6.2. Functieanciënniteit

Name: Functiean
Label: Functieanciënniteit
→ Het aantal jaren dat een respondent werkzaam is in zijn huidige functie bij de huidige organisatie.
Values: Functieanciënniteit wordt gemeten als continue variabele
→ Minimum = 0 (nog geen volledig jaar werkzaam in huidige functie) en Maximum = 50
Missing: 20.8%

2.7. Contracttype

2.7.1. Contracttype

Name: Contract
Label: Contracttype
Values: 1 = vast contract
→ Contract van onbepaalde duur
2 = tijdelijk contract
→ Contract van bepaalde duur of interimcontract
3 = ander
Missing: 7.3%

2.7.2. Contracttype verder opgesplitst

Name: Contractsplit
Label: Contracttype verder opgesplitst
Values: 1 = vast contract
→ Contract van onbepaalde duur
2 = tijdelijk contract
→ Contract van bepaalde duur
3 = ander
4 = oproepcontract
→ Personen die zich op vaste tijdstippen aanmelden bij een organisatie, zonder op voorhand te weten of er werk zal zijn.
5 = interim contract
→ Tewerkgesteld via een uitzendkantoor
Missing: 7.3%

2.8. Arbeidstijden

2.8.1. Werkregime

Name: Dienst
Label: Werkregime
Values: 1 = dagdienst
2 = ploegendienst
→ Personen die meerdere dienstsoorten combineren. Het kan zowel gaan om een twee-, drie- of meerploegenstelsel
3 = onregelmatige dienst
→ Geen vast patroon aanwezig in de uren die door deze persoon gepresteerd worden.
4 = nachtdienst
→ Personen die uitsluitend werken tijdens de nachturen
5 = weekenddienst
→ Personen die uitsluitend werken tijdens het weekend
Missing: 6.5%

2.8.2. Werkuren

Name: Werkuren
Label: Aantal werkuren per week
Values: Het aantal werkuren per week wordt gemeten als een continue variabele
→ Minimum = 7 en Maximum = 70
Missing: 37.8%

2.8.3. Contract in percentages

2.8.3.1. Contract in percentages

Name: Contractper

Label: Contract in percentages
Values: 1 = voltijds contract
2 = deeltijds contract
3 = oproepcontract
→ Het aantal gepresteerde uren (en bijgevolg ook het percentage) kan sterk variëren, afhankelijk van de hoeveelheid werk.
Missing: 10.0%

2.8.3.2. Contract in percentages verder opgesplitst

Name: Contractpersplit
Label: Contract in percentages verder opgesplitst
Values: 1 = voltijds (100%)
2 = 80%
3 = 60-79%
4 = minder dan 60%
5 = oproepcontract
→ Het aantal gepresteerde uren (en bijgevolg ook het percentage) kan sterk variëren, afhankelijk van de hoeveelheid werk.
Missing: 10.0%

2.9. Beroepspositie

2.9.1. Beroepspositie

Name: Berpos
Label: Beroepspositie
Values: 1 = arbeider
2 = bediende
3 = zorgfunctie of onderwijs
4 = lager kader
5 = hoger kader
6 = andere functies
Missing: 4.8%

2.9.2. Beroepspositie verder opgesplitst

Name: Berpossplit
Label: Beroepspositie verder opgesplitst
Values: 0 = leercontract
1 = arbeider
2 = bediende
3 = thuiszorg, bejaarden- en gezinszorg, sanitaire hulp, verzorging algemeen
4 = verpleegkundigen
5 = sociaal en maatschappelijk assistenten, paramedisch personeel, psychologen, opvoeders en begeleiders, logopedie
6 = ergotherapie, kinesitherapie
7 = onderwijzend personeel
8 = overheid (niet-leidinggevend)

9 = overheid (leidinggevend)
10 = lager kader
11 = kader
12 = topkader
13 = andere functies
Missing: 4.8%

2.10. Leidinggevende functie

Name: Leiding
Label: Leidinggevende functie
Values: 1 = geen leidinggevende positie
2 = leidinggevende positie
Missing: 41.1%

2.11. Bedrijfsnummer

Name: Bednummer
Label: Bedrijfsnummer
→ Om anonimiteit van organisaties te garanderen, wordt de naam vervangen door een nummer. Elke bedrijfsnummer verwijst naar een afzonderlijk project, dit wil zeggen een organisatie of een groep van organisaties die een bedrijfsonderzoek naar de beleving van psychosociale arbeidsbelasting en werkstress hebben laten uitvoeren. Bepaalde projecten omvatten meerdere organisaties (vb. een onderzoek uit de textielsector wordt weergegeven als één project (één bedrijfsnummer) maar omvat meerdere organisaties). Bijgevolg zijn bepaalde projecten dan ook vrij omvangrijk (in termen van werkgelegenheid).
Values: Elk project heeft een uniek nummer
Missing: 0%

2.12. Sector

2.12.1. Sector

Name: Sector
Label: Sector
Values: 1 = secundaire sector
→ industriële sector
2 = tertiaire sector
→ commerciële dienstensector
3 = quataire sector
→ niet-commerciële dienstensector
Missing: 0.4%

2.12.2. Sector verder opgesplitst

Name: Sectorsplit
 Label: Sector verder opgesplitst
 Values: 1 = voeding
 2 = textiel
 3 = industrie algemeen
 4 = farmaceutische sector
 5 = petro en chemische sector
 6 = papier en karton
 7 = productiebedrijven
 8 = energie
 9 = bouw
 10 = algemene dienstverlening
 11 = vakorganisaties, ziekenfondsen en sociale dienstverlening
 12 = haven
 13 = call center
 14 = IT
 15 = bedrijven van openbaar nut
 16 = lokale besturen
 17 = centrale besturen of diensten
 18 = OCMW
 19 = rust en bejaardenzorg
 20 = ziekenhuizen
 21 = preventiediensten
 22 = opvang
 23 = revalidatiecentra
 24 = onderwijs
 Missing: 0.4%

2.12.3. Sector privé versus overheid

Name: Sectorpo
 Label: Sector privé versus overheid
 Values: 1 = privé
 → bevat organisaties uit voeding en textiel, industrie, dienstverlening en gezondheidszorg
 2 = overheid
 Missing: 12.7%
 → bestaat voor een groot deel uit hogescholen. Hiervan kunnen we onmogelijk bepalen of ze tot de overheid of de privésector behoren.

3. Oorzaken (stressoren)

In deze paragraaf bespreken we een reeks van variabelen die de oorzaken van (on)welzijn op het werk meten. In navolging van de wetenschappelijke literatuur maken we een onderscheid tussen de 4 A's van de arbeidssituatie: arbeidsinhoud, arbeidsomstandigheden, arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen. Elk aspect van de arbeidssituatie wordt voorgesteld aan de hand van een aantal concepten/schalen. Per schaal beschrijven we de verschillende items die gebruikt werden om een concept (schaal) inzichtelijk te maken. Bij de

interpretatie van de resultaten is het belangrijk om de betekenis van de verschillende waarden (values) aandachtig te bekijken. Voor het aanmaken van de schalen was het immers noodzakelijk om bepaalde items om te scoren. We zullen dit steeds vermelden in het codeboek aan de hand van een R (recoded). Tevens geven we weer hoe de schalen werden samengesteld die gebruikt worden in verdere analyses. Ten slotte beschrijven we per deelaspect van de arbeidssituatie de uitgevoerde Principale Componenten Analyses (PCA).

3.1. Arbeidsinhoud

3.1.1. Afwisseling in het werk (aw)

a) Item 1

Name: aw1
Label: Moet u in uw werk telkens dezelfde dingen doen? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 3.1%

b) Item 2

Name: aw2
Label: Is voor uw werk creativiteit vereist?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.6%

c) Item 3

Name: aw3
Label: Is uw werk gevarieerd?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.3%

d) Item 4

Name: aw4
Label: Vraagt uw werk een eigen inbreng?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 4.0%

e) Item 5

Name: aw5
Label: Doet uw werk voldoende beroep op al uw vaardigheden of capaciteiten?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 4.0%

f) Item 6

Name: aw6
Label: Heeft u in uw werk voldoende afwisseling?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.4%

g) Schaal afwisseling

De schaal afwisseling werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 6 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage score op de schaal betekent dat een persoon weinig afwisseling percipieert in zijn job, een hoge score refereert naar veel afwisseling.

Name: aw
Label: Schaal afwisseling
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 5.6%

Mean: 5.66
Median: 5.56
Std. Deviation: 2.14
Cronbachs α : 0.82

3.1.2. Leermogelijkheden (lm)

a) Item 1

Name: lm1
Label: Leert u nieuwe dingen op het werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 14.8%

b) Item 2

Name: lm2
Label: Biedt uw baan u mogelijkheden voor persoonlijke groei en ontwikkeling?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls

Missing: 3 = altijd
15.5%

c) Item 3

Name: lm3
Label: Geeft uw werk u het gevoel er iets mee te kunnen bereiken?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 15.3%

d) Item 4

Name: lm4
Label: Biedt uw baan u mogelijkheden voor zelfstandig denken en doen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 15.2%

e) Schaal leermogelijkheden

De schaal leermogelijkheden werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 4 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage score op de schaal betekent dat een persoon weinig leermogelijkheden ervaart in zijn job, iemand met een hoge score heeft het gevoel veel leermogelijkheden te krijgen.

Name: lm
Label: Schaal leermogelijkheden
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 16.1%

Mean: 4.74
Median: 5.00
Std. Deviation: 2.44
Cronbachs α : 0.84

3.1.3. Zelfstandigheid in het werk (ziw)

a) Item 1

Name: ziw1
Label: Heeft u vrijheid bij het uitvoeren van uw werkzaamheden?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.6%

b) Item 2

Name: ziw2
Label: Heeft u invloed op de planning van uw werkzaamheden?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.7%

c) Item 3

Name: ziw3
Label: Heeft u invloed op het werktempo?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.8%

d) Item 4

Name: ziw4
Label: Kunt u zelf bepalen hoe u uw werk uitvoert?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.5%

e) Item 5

Name: ziw5
Label: Kunt u uw werk even onderbreken als u dat nodig vindt?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.6%

f) Item 6

Name: ziw6
Label: Kun u zelf de volgorde van uw werkzaamheden bepalen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.6%

g) Item 7

Name: ziw7
Label: Kunt u meebeslissen over het tijdstip waarop iets af moet zijn?
Values: 0 = nooit
1 = soms

2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.7%

h) Item 8

Name: ziw8
Label: Kunt u zelf bepalen hoeveel tijd u aan een bepaalde activiteit besteedt?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.8%

i) Item 9

Name: ziw9
Label: Lost u problemen in uw werkzaamheden zelf op?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.6%

j) Item 10

Name: ziw10
Label: Kunt u uw werk zelf indelen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.6%

k) Item 11

Name: ziw11
Label: Kunt u zelf de inhoud van uw werkzaamheden bepalen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 3.9%

l) Schaal zelfstandigheid in het werk

De schaal zelfstandigheid in het werk werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 11 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage score betekent dat een persoon weinig zelfstandigheid ervaart in zijn baan, een hoge score verwijst daarentegen naar de perceptie van veel zelfstandigheid.

Name: ziw
Label: Schaal zelfstandigheid in het werk
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10

Missing: 6.2%

Mean: 5.29

Median: 5.45

Std. Deviation: 2.18

Cronbachs α : 0.91

3.1.4. *Insp* (insp)

a) Item 1

Name: insp1

Label: Kunt u met uw directe leiding praten over de problemen op het werk?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 2.3%

b) Item 2

Name: insp2

Label: Heeft u veel te zeggen over wat gebeurt op uw werkplek?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 2.5%

c) Item 3

Name: insp3

Label: Kunt u meebeslissen over dingen die met uw werk te maken hebben?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 2.4%

d) Item 4

Name: insp4

Label: Kunt u met uw directe leiding voldoende overleggen over uw werk?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 2.5%

e) Item 5

Name: insp5

Label: Kunt u meebepalen wat wel en wat niet tot uw taak behoort?

Values: 0 = nooit

1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.6%

f) Item 6

Name: insp6
Label: Kunt u meebeslissen over de aard van uw werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.7%

g) Item 7

Name: insp7
Label: Heeft u rechtstreeks invloed op beslissingen van uw afdeling/bedrijf?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.9%

h) Item 8

Name: insp8
Label: Heeft u invloed op de verdeling van het werk onder u en uw collega's?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.7%

i) Schaal inspraak

De schaal inspraak werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 8 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die het gevoel hebben weinig inspraak te ervaren in hun job, laten een lage score optekenen. Een hoge score geeft een gevoel van veel inspraak weer.

Name: insp
Label: Schaal inspraak
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 5.1%

Mean: 4.44
Median: 4.17
Std. Deviation: 2.33
Cronbachs α : 0.89

3.1.5. Onduidelijkheid over het werk (ow)

a) Item 1

Name: ow1
Label: Weet u precies wat anderen op uw werk van u verwachten?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.6%

b) Item 2

Name: ow2
Label: Weet u precies waarvoor u wel, en waarvoor u niet verantwoordelijk bent?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.6%

c) Item 3

Name: ow3
Label: Weet u precies hoe uw directe leiding over uw prestaties denkt?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.7%

d) Item 4

Name: ow4
Label: Ligt duidelijk voor u vast, wat precies uw taak is?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.6%

e) Item 5

Name: ow5
Label: Weet u precies wat u van de andere mensen van uw afdeling mag verwachten?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.7%

f) Schaal onduidelijkheid over het werk

De schaal onduidelijkheid over het werk werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 5 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage score betekent dat een persoon weinig onduidelijkheid ervaart, een hoge score verwijst naar veel onduidelijkheid.

Name: ow
Label: Schaal onduidelijkheid over het werk
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 36.4%

Mean: 3.42
Median: 3.33
Std. Deviation: 2.01
Cronbachs α : 0.80

3.1.6. Verandering in het werk (viw)

a) Item 1

Name: viw1
Label: Treden er belangrijke veranderingen op in uw taken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 24.3%

b) Item 2

Name: viw2
Label: Vindt u het moeilijk om u aan te passen aan veranderingen in uw taken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 24.5%

c) Item 3

Name: viw3
Label: Geeft het veranderen van uw taken problemen? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 24.6%

d) Item 4

Name: viw4
Label: Heeft het veranderen van uw taken negatieve gevolgen voor u? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls

2 = soms
3 = nooit
Missing: 24.8%

e) Item 5

Name: viw5
Label: Worden voorgenomen veranderingen in uw taken goed geïntroduceerd?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 25.3%

f) Schaal verandering in het werk

De schaal verandering in het werk werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 5 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage score betekent dat een persoon weinig problemen ervaart met veranderingen in zijn job, een hoge score verwijst naar veel problemen met veranderingen.

Name: viw
Label: Schaal verandering in het werk
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 26.1%

Mean: 3.06
Median: 3.33
Std. Deviation: 1.53
Cronbachs α : 0.69

→ In wetenschappelijke literatuur hanteert men soms de grens van 0.70 om van een betrouwbare schaal te kunnen spreken. Het schrappen van het laatste item (viw5) zorgt ervoor dat de betrouwbaarheid wordt opgekrikt tot 0.76. In de analyses werd er echter voor geopteerd om ook viw5 op te nemen in de schaal aangezien dit in overeenstemming is met andere internationale publicaties op basis van de VBBA.

3.1.7. Informatie (inf)

a) Item 1

Name: inf1
Label: Krijgt u voldoende informatie over het doel van uw werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.2%

b) Item 2

Name: inf2

Label: Krijgt u voldoende informatie over het resultaat van uw werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.2%

c) Item 3

Name: inf3
Label: Biedt uw werk mogelijkheden om erachter te komen hoe goed u uw werk doet?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.6%

d) Item 4

Name: inf4
Label: Biedt uw werk rechtstreeks informatie over hoe goed u uw werk doet?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.7%

e) Item 5

Name: inf5
Label: Geeft uw directe leiding u informatie over hoe goed u uw werk doet?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.5%

f) Item 6

Name: inf6
Label: Geven uw collega's u informatie over hoe goed u uw werk doet?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 35.5%

g) Item 7

Name: inf7
Label: Kunt u in uw werk beschikken over voldoende gegevens en informatie?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls

Missing: 3 = altijd
35.5%

g) Schaal informatie

De schaal informatie werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 7 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage score betekent dat een persoon het gevoel heeft weinig informatie te ontvangen over zijn werk. Iemand met een hoge score vindt dat hij/zij veel informatie krijgt over het werk.

Name: inf
Label: Schaal informatie
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 37.0%

Mean: 4.84
Median: 4.76
Std. Deviation: 2.09
Cronbachs α : 0.86

3.1.8. Problemen met het werk (pw)

a) Item 1

Name: pw1
Label: Moet u dingen doen in uw werk waaraan u een hekel hebt? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 23.4%

b) Item 2

Name: pw2
Label: Krijgt u tegenstrijdige opdrachten? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 23.7%

c) Item 3

Name: pw3
Label: Moet u uw werk op een andere manier doen dan u zelf zou willen? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 23.5%

d) Item 4

Name: pw4
Label: Moet u werk doen dat u liever niet zou doen? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 23.5%

e) Item 5

Name: pw5
Label: Heeft u conflicten met uw collega's over de inhoud van uw taken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 23.5%

f) Item 6

Name: pw6
Label: Heeft u conflicten met uw directe leiding over de inhoud van uw taken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 23.6%

g) Schaal problemen met het werk

De schaal problemen met het werk werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 6 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage (hoge) score betekent dat een persoon weinig (veel) problemen ervaart omtrent de inhoud van het werk.

Name: pw
Label: Schaal problemen met het werk
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 24.6%

Mean: 2.25
Median: 2.22
Std. Deviation: 1.34
Cronbachs α : 0.76

Tot slot hebben we een Principale Componenten Analyse (PCA) met varimaxrotatie uitgevoerd op alle items die gebruikt werden om de arbeidsinhoud in kaart te brengen. Een 7-factorenoplossing werd weerhouden. In onderstaande tabel werden alle factorladingen vanaf .35 aangeduid. Uit de PCA blijkt dat de verschillende variabelen die hierboven werden beschreven, naar voor komen. Er blijkt enkel geen onderscheid te bestaan tussen de items die afwisseling en leermogelijkheden pretenderen te meten. Deze items verwijzen slechts naar 1

dimensie. In de analyses werd er toch voor geopteerd om een afzonderlijke schaal te gebruiken voor afwisseling en leermogelijkheden. Op deze manier blijft de structuur van de vragenlijst behouden en het bevordert de vergelijking met internationaal onderzoek waarbij dezelfde vragenlijst werd gebruikt. De betrouwbaarheid van de afzonderlijke schalen is bovendien hoog (afwisseling: $\alpha = .82$ en leermogelijkheden: $\alpha = .84$). Wanneer items een hoge lading vertonen op meer dan een variabele, dan heeft dit te maken met inhoudelijke overlap tussen concepten. Maar er werd steeds voor gekozen om elk item onder te brengen bij die factor die het als doel had te operationaliseren.

	Componenten						
	1	2	3	4	5	6	7
aw1	.14	.59	.05	.13	.07	-.12	.04
aw2	.17	.64	.01	.17	-.20	.03	.00
aw3	.19	.75	.04	.11	.05	.04	.00
aw4	.23	.64	-.01	.17	-.18	.10	.01
aw5	.11	.62	.10	.12	.06	.19	-.06
aw6	.19	.74	.08	.12	.13	.06	-.01
lm1	.06	.66	.25	.02	.12	-.05	-.08
lm2	.14	.68	.28	.15	.12	-.07	-.01
lm3	.16	.65	.30	.19	.14	.00	.01
lm4	.35	.59	.17	.17	.10	.10	.01
ziw1	.64	.26	.09	.10	.17	.10	.03
ziw2	.71	.24	.10	.17	.07	.04	-.01
ziw3	.69	.11	.11	.13	.08	.02	.02
ziw4	.75	.18	.05	.12	.12	.10	.04
ziw5	.63	.04	.16	.02	.05	-.06	.05
ziw6	.80	.10	.08	.09	.09	.03	.02
ziw7	.67	.15	.10	.30	.06	.02	.01
ziw8	.75	.11	.11	.15	.09	.03	.03
ziw9	.49	.17	-.04	.09	-.08	.24	.09
ziw10	.79	.14	.06	.14	.07	.08	.04
ziw11	.63	.19	.04	.29	.06	.04	.02
insp1	.12	.05	.44	.41	.26	.19	.01
insp2	.21	.19	.24	.68	.08	.10	.00
insp3	.29	.23	.25	.70	.11	.09	.02
insp4	.19	.14	.43	.55	.23	.14	.02
insp5	.25	.14	.28	.66	.12	.12	.03
insp6	.30	.22	.24	.70	.09	.04	.03
insp7	.21	.26	.13	.68	-.04	.02	.01
insp8	.20	.21	.11	.65	-.04	.05	.01
ow1	.07	.03	.24	.02	.12	.71	.05
ow2	.09	.00	.18	.08	.17	.77	.04
ow3	.10	.05	.53	.20	.10	.36	.01
ow4	.06	-.04	.21	.07	.21	.74	.06
ow5	.10	.10	.24	.14	.11	.62	.05
viw1	-.00	-.34	-.06	-.07	.13	.01	.45
viw2	.08	.02	.08	.03	.14	.07	.82
viw3	.08	.01	.10	.03	.24	.08	.83
viw4	.08	.04	.13	.06	.33	.07	.71
viw5	.05	.04	.44	.14	.30	.24	.10
inf1	.09	.14	.59	.15	.23	.30	.04
inf2	.11	.14	.75	.14	.13	.14	.03
inf3	.14	.13	.76	.10	.03	.13	.06
inf4	.13	.13	.74	.09	-.02	.09	.06
inf5	.05	.09	.78	.20	.07	.05	.01
inf6	.03	.15	.51	.15	-.03	.00	.03
inf7	.12	.13	.53	.12	.24	.23	.05
pw1	.02	.11	.04	.10	.64	.01	.12
pw2	.11	-.01	.13	.05	.66	.14	.08
pw3	.22	-.01	.10	.09	.63	.09	.11
pw4	.06	.11	.05	.09	.67	.04	.12
pw5	.06	.01	.08	-.09	.52	.14	.10
pw6	.08	.01	.14	.05	.66	.14	.14
Cumulatieve % verklaarde variantie	25.91	34.85	41.40	46.08	49.61	52.51	55.20

3.2. Arbeidsomstandigheden

3.2.1. Werktempo en hoeveelheid (wth)

a) Item 1

Name: wth1
Label: Moet u erg snel werken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 1.9%

b) Item 2

Name: wth2
Label: Heeft u te veel werk te doen? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 1.9%

c) Item 3

Name: wth3
Label: Moet u extra hard werken om iets af te krijgen? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.1%

d) Item 4

Name: wth4
Label: Werkt u onder tijdsdruk? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.0%

e) Item 5

Name: wth5
Label: Moet u zich haasten? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.0%

f) Item 6

Name: wth6
Label: Kunt u uw werk op uw gemak doen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.1%

g) Item 7

Name: wth7
Label: Heeft u te maken met achterstand in uw werkzaamheden? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.6%

h) Item 8

Name: wth8
Label: Heeft u te weinig werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.1%

i) Item 9

Name: wth9
Label: Heeft u problemen met het werktempo? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.0%

j) Item 10

Name: wth10
Label: Heeft u problemen met de werkdruk? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.0%

k) Item 11

Name: wth11
Label: Zou u het kalmer aan willen doen in uw werk? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms

Missing: 3 = nooit
2.3%

l) Schaal werktempo en hoeveelheid

De schaal werktempo en hoeveelheid werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 11 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage (hoge) score betekent dat een persoon het gevoel heeft dat het werk met een laag (hoog) tempo verloopt en dat er slechts een kleine (grote) hoeveelheid moet verwerkt worden.

Name: wth
Label: Schaal werktempo en hoeveelheid
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 5.6%

Mean: 4.83
Median: 4.85
Std. Deviation: 1.68
Cronbachs α : 0.87

→ Men zou kunnen overwegen om het achtste item (wth8) te schrappen uit de schaal omwille van de lage lading op de factor (0.17). Op deze manier wordt de betrouwbaarheid verhoogd tot 0.88.

3.2.2. Emotionele belasting (eb)

a) Item 1

Name: eb1
Label: Is uw werk emotioneel zwaar? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 1.7%

b) Item 2

Name: eb2
Label: Wordt u in uw werk met dingen geconfronteerd die u persoonlijk raken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 1.7%

c) Item 3

Name: eb3
Label: Wordt er door anderen een persoonlijk beroep op u gedaan in uw werk? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms

Missing: 3 = nooit
2.3%

d) Item 4

Name: eb4
Label: Voelt u zich persoonlijk aangevallen of bedreigd in uw werk? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 1.9%

e) Item 5

Name: eb5
Label: Heeft u in uw werk contacten met lastige klanten of patiënten? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 1.9%

f) Item 6

Name: eb6
Label: Moet u voor uw werk mensen kunnen overtuigen of overreden? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 1.9%

g) Item 7

Name: eb7
Label: Komt u door uw werk in aangrijpende situaties terecht? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.0%

h) Schaal emotionele belasting

De schaal emotionele belasting werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 7 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, ervaren hun werk als weinig (sterk) emotioneel belastend.

Name: eb
Label: Schaal emotionele belasting
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 4.1%

Mean: 3.06
Median: 2.86
Std. Deviation: 1.70
Cronbachs α : 0.80

3.2.3. Geestelijke belasting (gb)

a) Item 1

Name: gb1
Label: Vraagt uw werk veel concentratie? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 17.9%

b) Item 2

Name: gb2
Label: Moet u erg precies werken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 17.9%

c) Item 3

Name: gb3
Label: Moet u op veel dingen tegelijk letten tijdens uw werk? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 17.9%

d) Item 4

Name: gb4
Label: Vereist uw werk dat u er steeds moet bij nadenken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 18.1%

e) Item 5

Name: gb5
Label: Vereist uw werk dat u er voortdurend uw aandacht bij moet houden? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms

Missing: 3 = nooit
18.0%

f) Item 6

Name: gb6
Label: Moet u in uw werk veel onthouden? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 18.0%

g) Item 7

Name: gb7
Label: Vereist uw werk grote zorgvuldigheid? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 18.0%

h) Schaal geestelijke belasting

De schaal geestelijke belasting werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 7 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, ervaren hun werk als weinig (sterk) geestelijk belastend.

Name: gb
Label: Schaal geestelijke belasting
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 19.0%

Mean: 7.51
Median: 7.62
Std. Deviation: 1.93
Cronbachs α : 0.86

3.2.4. Lichamelijke inspanning (li)

a) Item 1

Name: li1
Label: Heeft u tijdens uw werk veel hinder van heffen of versleuren? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 19.7%

b) Item 2

Name: li2
Label: Heeft u tijdens het werk veel hinder van regelmatig te moeten bukken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 19.8%

c) Item 3

Name: li3
Label: Heeft u tijdens het werk veel hinder van regelmatig te hoog te moeten reiken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 19.9%

d) Item 4

Name: li4
Label: Heeft u tijdens het werk veel hinder van langdurig achtereen dezelfde beweging te moeten maken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 19.9%

e) Item 5

Name: li5
Label: Vindt u uw werk lichamelijk erg inspannend? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 20.0%

f) Item 6

Name: li6
Label: Vereist uw werk lichaamskracht? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 19.9%

g) Item 7

Name: li7
Label: Werkt u in ongemakkelijke of inspannende houdingen? (R)
Values: 0 = altijd

1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 20.0%

h) Schaal lichamelijke inspanning

De schaal lichamelijke inspanning werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 7 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage (hoge) score betekent dat personen het gevoel hebben dat hun werk weinig (veel) lichamelijke inspanning vereist.

Name: li
Label: Schaal lichamelijke inspanning
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 21.1%

Mean: 2.74
Median: 2.38
Std. Deviation: 2.42
Cronbachs α : 0.91

Tot slot hebben we een PCA met varimaxrotatie uitgevoerd op alle items die gebruikt werden om de arbeidsomstandigheden in kaart te brengen. Een 4-factorenoplossing werd weerhouden. In onderstaande tabel werden alle factorladingen vanaf .35 aangeduid. Uit de PCA blijkt dat de verschillende variabelen die hierboven werden beschreven, naar voor komen. Enkel het item 'Heeft u te weinig werk?', had slechts een lage lading op de schaal werktempo en hoeveelheid. Om de uniformiteit te bewaren, hebben we dit item toch opgenomen in de schaal.

	Componenten			
	1	2	3	4
wth1	.71	.07	.20	.02
wth2	.69	.01	.16	.06
wth3	.75	.05	.14	.08
wth4	.73	-.01	.19	.12
wth5	.78	.08	.15	.09
wth6	.50	-.04	-.01	.06
wth7	.55	-.15	.05	.21
wth8	.17	-.21	-.07	.17
wth9	.70	.10	-.00	.20
wth10	.70	.14	.02	.21
wth11	.62	.17	.02	.16
eb1	.24	.17	.14	.64
eb2	.14	.11	.04	.73
eb3	.09	-.05	.19	.51
eb4	.21	.13	.01	.56
eb5	.10	-.11	.05	.68
eb6	.13	-.26	.13	.68
eb7	.09	.07	.04	.77
gb1	.18	-.02	.74	.08
gb2	.09	.02	.74	-.12
gb3	.17	.02	.69	.20
gb4	.11	-.15	.74	.20
gb5	.07	.05	.78	.07
gb6	.11	-.08	.65	.29
gb7	.01	.08	.67	-.03
li1	.02	.84	-.06	.03
li2	-.00	.86	-.05	.00
li3	.03	.77	-.02	.06
li4	.12	.66	.03	-.12
li5	.10	.84	.02	.05
li6	-.01	.85	-.04	.02
li7	.13	.74	.04	.08
Cumulatieve % verklaarde variantie	21.45	36.32	45.50	53.11

3.3. Arbeidsvoorwaarden

3.3.1. Beloning (bel)

a) Item 1

Name: bel1

Label: Vindt u dat in uw bedrijf goede lonen worden betaald?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 40.7%

b) Item 2

Name: bel2

Label: Vindt u dat u van uw loon behoorlijk rond kan komen?

Values: 0 = nooit

1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 40.6%

c) Item 3

Name: bel3
Label: Vindt u dat u voldoende betaald krijgt voor het werk dat u levert?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 40.7%

d) Item 4

Name: bel4
Label: Vindt u dat u rechtvaardig betaald wordt in vergelijking met anderen op uw afdeling?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 41.6%

e) Item 5

Name: bel5
Label: Denkt u dat het loon in uw bedrijf lager ligt dan dat in vergelijkbare bedrijven? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 41.5%

f) Schaal beloning

De schaal beloning werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 5 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Een lage score betekent dat de persoon helemaal niet tevreden is met het loon dat hij ontvangt. Mensen met een hoge score geven weer tevreden te zijn met hun loon.

Name: bel
Label: Schaal beloning
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 42.8%

Mean: 4.87
Median: 4.67
Std. Deviation: 2.44
Cronbachs α : 0.83

3.3.2. Loopbaanmogelijkheden (lb)

a) Item 1

Name: lb1
Label: Biedt uw baan u financiële groeimogelijkheden?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 38.5%

b) Item 2

Name: lb2
Label: Vergroot uw huidige baan uw kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 38.8%

c) Item 3

Name: lb3
Label: Biedt uw organisatie u mogelijkheden tot het volgen van bijscholing/cursussen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 38.4%

d) Item 4

Name: lb4
Label: Biedt uw baan u mogelijkheden tot promotie?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 38.7%

e) Schaal loopbaanmogelijkheden

De schaal loopbaanmogelijkheden werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 4 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, menen dat de huidige baan hen weinig (veel) mogelijkheden biedt in hun loopbaan.

Name: lb
Label: Schaal loopbaanmogelijkheden
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10

Missing: 39.7%

Mean: 3.36

Median: 3.33

Std. Deviation: 2.22

Cronbachs α : 0.74

3.3.3. Toekomstonzekerheid (toe)

a) Item 1

Name: toe1

Label: Heeft u behoefte aan meer zekerheid of u over een jaar nog werk zult hebben? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 16.3%

b) Item 2

Name: toe2

Label: Heeft u behoefte aan meer zekerheid of u uw huidige baan het komende jaar zult houden? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 16.3%

c) Item 3

Name: toe3

Label: Heeft u behoefte aan meer zekerheid of u uw huidig functie-niveau het komende jaar zult behouden? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 16.6%

d) Item 4

Name: toe4

Label: Heeft u behoefte aan meer zekerheid of uw huidige afdeling/bedrijf over een jaar nog bestaat? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 16.6%

e) Schaal toekomstzekerheid

De schaal toekomstzekerheid werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 4 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, voelen zich weinig (in sterke mate) onzeker over de toekomst.

Name: toe
Label: Schaal toekomstzekerheid
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 17.1%

Mean: 4.30
Median: 3.33
Std. Deviation: 3.51
Cronbachs α : 0.94

Ten slotte hebben we een PCA met varimaxrotatie uitgevoerd op de items die gebruikt werden om de arbeidsvoorwaarden in kaart te brengen. Uit de analyses kwam een 3-factorenoplossing naar voor. In onderstaande tabel werden alle factorladingen vanaf .35 aangeduid. Uit de PCA blijkt dat de verschillende variabelen die hierboven werden beschreven, naar voor komen.

	Componenten		
	1	2	3
bel1	-.04	.86	.16
bel2	.07	.80	.23
bel3	.01	.88	.16
bel4	.07	.69	.14
bel5	.04	.59	-.02
lb1	.01	.23	.81
lb2	.02	.11	.76
lb3	.14	.11	.54
lb4	.05	.07	.83
toe1	.92	.03	.06
toe2	.95	.03	.07
toe3	.91	.05	.05
toe4	.87	.04	.08
Cumulatieve % verklaarde variantie	30.77	54.52	67.45

3.4. Arbeidsverhoudingen

3.4.1. Relaties met collega's (rc)

a) Item 1

Name: rc1
Label: Kunt u op uw collega's rekenen wanneer u het in uw werk wat moeilijk krijgt?
Values: 0 = nooit
1 = soms

2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 13.4%

b) Item 2

Name: rc2
Label: Kunt u, als dat nodig is, uw collega's om hulp vragen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 13.5%

c) Item 3

Name: rc3
Label: Is uw verstandhouding met uw collega's goed?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 13.9%

d) Item 4

Name: rc4
Label: Heeft u conflicten met uw collega's? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 13.9%

e) Item 5

Name: rc5
Label: Voelt u zich in uw werk gewaardeerd door uw collega's?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 14.0%

f) Item 6

Name: rc6
Label: Heeft u te maken met agressie van uw collega's? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 13.8%

g) Item 7

Name: rc7
Label: Zijn uw collega's vriendelijk tegen u?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 13.8%

h) Item 8

Name: rc8
Label: Heerst er tussen u en uw collega's een prettige sfeer?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 13.7%

i) Item 9

Name: rc9
Label: Doen er zich tussen u en uw collega's vervelende gebeurtenissen voor? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 13.7%

j) Schaal relaties met collega's

De schaal relaties met collega's werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 9 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, hebben het gevoel een slechte (goede) relatie te hebben met de collega's.

Name: rc
Label: Schaal relaties met collega's
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 16.5%

Mean: 7.12
Median: 7.04
Std. Deviation: 1.72
Cronbachs α : 0.85

3.4.2. Relaties met directe leiding (rl)

a) Item 1

Name: rl1
Label: Kunt u op uw directe leiding rekenen wanneer u het in uw werk wat moeilijk krijgt?
Values: 0 = nooit

- 1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.2%
- b) Item 2
Name: rl2
Label: Kunt u, als dat nodig is, uw directe leiding om hulp vragen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.1%
- c) Item 3
Name: rl3
Label: Is uw verstandhouding met uw directe leiding goed?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.2%
- d) Item 4
Name: rl4
Label: Heeft u conflicten met uw directe leiding? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.3%
- e) Item 5
Name: rl5
Label: Voelt u zich in uw werk gewaardeerd door uw directe leiding?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.6%
- f) Item 6
Name: rl6
Label: Heeft u te maken met agressie van uw directe leiding? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.3%

g) Item 7

Name: rl7
Label: Is uw directe leiding vriendelijk tegen u?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.1%

h) Item 8

Name: rl8
Label: Heerst er tussen u en uw directe leiding een prettige sfeer?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 2.5%

i) Item 9

Name: rl9
Label: Doen zich tussen u en uw directe leiding vervelende gebeurtenissen voor?
(R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 2.6%

j) Schaal relaties met directe leiding

De schaal relaties met directe leiding werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 9 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, hebben het gevoel een slechte (goede) relatie te hebben met de directe leiding.

Name: rl
Label: Schaal relaties met directe leiding
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 5.2%

Mean: 7.07
Median: 7.04
Std. Deviation: 1.95
Cronbachs α : 0.89

3.4.3. Contactmogelijkheden (cm)

a) Item 1

Name: cm1
Label: Kunt u uw werkplek verlaten om een praatje met een collega te maken?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 39.7%

b) Item 2

Name: cm2
Label: Heeft u contact met collega's als onderdeel van uw werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 39.7%

c) Item 3

Name: cm3
Label: Kunt u onder werktijd een praatje maken met collega's?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 39.7%

d) Item 4

Name: cm4
Label: Vindt u dat u voldoende contact heeft met collega's tijdens het werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 39.7%

e) Schaal contactmogelijkheden

De schaal contactmogelijkheden werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 4 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, vinden dat ze weinig (veel) mogelijkheden ervaren om tijdens hun werk met collega's in contact te komen.

Name: cm
Label: Schaal contactmogelijkheden
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 40.2%

Mean: 5.51
Median: 5.00
Std. Deviation: 2.33
Cronbachs α : 0.82

3.4.3. Communicatie (com)

a) Item 1

Name: com1
Label: Hoort u voldoende over de gang van zaken in het bedrijf?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 27.3%

b) Item 2

Name: com2
Label: Wordt u van de belangrijke dingen in het bedrijf goed op de hoogte gehouden?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 27.6%

c) Item 3

Name: com3
Label: Is de manier waarop de besluitvorming loopt in uw bedrijf duidelijk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 28.1%

d) Item 4

Name: com4
Label: Is duidelijk bij wie u binnen de organisatie moet zijn voor bepaalde problemen?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 27.8%

e) Schaal communicatie

De schaal communicatie werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 4 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, hebben het gevoel dat er weinig (veel) gecommuniceerd wordt binnen de organisatie.

Name: com
Label: Schaal communicatie
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10

Missing: 28.5%

Mean: 4.67

Median: 4.17

Std. Deviation: 2.34

Cronbachs α : 0.85

Ten slotte hebben we een PCA met varimaxrotatie uitgevoerd op de items die gebruikt werden om de arbeidsverhoudingen in kaart te brengen. Uit de analyses kwam een 4-factorenoplossing naar voor. In onderstaande tabel werden alle factorladingen vanaf .35 aangeduid. Uit de PCA blijkt dat de verschillende variabelen die hierboven werden beschreven, naar voor komen.

	Componenten			
	1	2	3	4
rc1	.14	.64	.10	.23
rc2	.14	.61	.10	.25
rc3	.14	.78	.09	.07
rc4	.15	.58	-.03	-.16
rc5	.19	.64	.16	.14
rc6	.13	.51	-.02	-.04
rc7	.18	.76	.07	.09
rc8	.19	.79	.10	.13
rc9	.20	.57	-.00	-.10
rl1	.70	.21	.25	.13
rl2	.68	.21	.24	.14
rl3	.81	.21	.19	.11
rl4	.63	.13	-.01	-.08
rl5	.69	.20	.23	.14
rl6	.56	.10	-.03	.01
rl7	.76	.23	.14	.14
rl8	.79	.22	.17	.15
rl9	.68	.15	.01	-.05
cm1	.06	-.00	.01	.78
cm2	.07	.11	.10	.70
cm3	.06	.03	.02	.86
cm4	.12	.14	.12	.76
com1	.12	.06	.84	.11
com2	.13	.07	.86	.10
com3	.15	.08	.84	-.01
com4	.19	.10	.70	.07
Cumulatieve % verklaarde variantie	29.87	40.07	49.42	57.11

3.5. Overige vragen

3.5.1. Overige vragen kenmerken van het werk (ovkw)

a) Item 1

Name: ovkw1

Label: Doet u overuren? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 39.8%

b) Item 2

Name: ovkw2
Label: Vindt u uw werk ingewikkeld? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 39.6%

c) Item 3

Name: ovkw3
Label: Heeft u moeite met uw werk, omdat het steeds ingewikkelder is geworden?
(R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 39.1%

d) Item 4

Name: ovkw4
Label: Moet u werk doen dat te moeilijk voor u is? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 39.7%

e) Item 5

Name: ovkw5
Label: Eist uw werk dat u voortdurend vriendelijk en correct blijft? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 41.1%

f) Item 6

Name: ovkw6
Label: Kunt u het werk waarmee u bezig bent zonder onderbreking afmaken?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 40.1%

g) Item 7

Name: ovkw7

Label: Wordt u in uw werk gehinderd door onverwachte situaties? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 38.8%

h) Item 8

Name: ovkw8
Label: Loopt uw werk anders dan u het zelf had gewild? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 40.8%

i) Item 9

Name: ovkw9
Label: Komen er storingen voor in uw werk? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 39.7%

j) Item 10

Name: ovkw10
Label: Zijn uw werkopdrachten duidelijk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 41.2%

k) Item 11

Name: ovkw11
Label: Krijgt u uw werkopdrachten op tijd?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 41.4%

l) Item 12

Name: ovkw12
Label: Sluit het werk dat u doet aan bij uw opleiding?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 42.4%

m) Item 13

Name: ovkw13

Label: Kunt u zelf de begin- en eindtijd van uw werkdag bepalen?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 43.7%

n) Item 14

Name: ovkw14

Label: Kunt u zelf bepalen wanneer u pauzeert?

Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd

Missing: 42.2%

3.5.2. Overige vragen organisatie en relaties op het werk (ovor)

a) Item 1

Name: over1

Label: Wordt u tijdens uw werk geconfronteerd met grapjes of opmerkingen met een seksuele ondertoon, die u als ongewenst beschouwt? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 40.3%

b) Item 2

Name: over2

Label: Wordt u tijdens uw werk aangeraakt of vastgepakt op een manier, die u als ongewenst beschouwt? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 40.3%

c) Item 3

Name: over3

Label: Moet u wachten op anderen voor u met uw werk verder kunt? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 39.6%

d) Item 4

Name: over4

Label: Wordt u gehinderd door gebreken in het werk van anderen? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 38.1%

e) Item 5

Name: over5

Label: Wordt uw werk bemoeilijkt door de afwezigheid van anderen? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 38.0%

f) Item 6

Name: over6

Label: Bemoeien anderen zich tegen uw zin met uw werk? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 39.7%

g) Item 7

Name: over7

Label: Heeft u het gevoel dat u door uw collega's voortdurend op de vingers wordt gekeken? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 39.1%

h) Item 8

Name: over8

Label: Heeft u het gevoel dat u door uw directe leiding voortdurend op de vingers wordt gekeken? (R)

Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit

Missing: 39.1%

i) Item 9

Name: over9
Label: Kunt u met uw collega's praten over problemen op het werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 39.1%

j) Item 10

Name: over10
Label: Kunt u met uw collega's voldoende overleggen over uw werk?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 39.2%

k) Item 11

Name: over11
Label: Is het werk in uw bedrijf doorgaans goed georganiseerd?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 40.0%

l) Item 12

Name: over12
Label: Loopt de samenwerking met andere afdelingen of groepen binnen het bedrijf goed?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 38.9%

m) Item 13

Name: over13
Label: Verloopt de besluitvorming in uw bedrijf over veel schakels? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 40.5%

n) Item 14

Name: over14
Label: Worden in uw bedrijf de werknemers betrokken bij aanpassingen van de organisatie?
Values: 0 = nooit

1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 39.0%

3.5.3. Overige vragen arbeidsvoorwaarden (ovav)

a) Item 1

Name: ovav1
Label: Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 33.0%

b) Item 2

Name: ovav2
Label: Wordt u teruggeroepen van een verlofdag? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 41.1%

c) Item 3

Name: ovav3
Label: Zijn uw werk- en rusttijden goed geregeld?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 41.1%

d) Item 4

Name: ovav4
Label: Vindt u dat er teveel met tijdelijke contracten wordt gewerkt? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 47.8%

e) Item 5

Name: ovav5
Label: Vindt u dat er teveel met interims wordt gewerkt? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms

Missing: 3 = nooit
50.9%

f) Item 6

Name: ovav6
Label: Vindt u dat er voldoende vaste krachten aanwezig zijn?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 46.7%

g) Item 7

Name: ovav7
Label: Moet u regelmatig nieuwe krachten inwerken? (R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 42.9%

h) Item 8

Name: ovav8
Label: Vindt u dat vacatures snel genoeg worden ingevuld?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 43.9%

i) Item 9

Name: ovav9
Label: Vindt u dat de vervanging bij ziekte goed is geregeld?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 42.2%

j) Item 10

Name: ovav10
Label: Vinden er functioneringsgesprekken met u plaats?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 45.6%

k) Item 11

Name: ovav11

Label: Bestaan er mogelijkheden voor u om deeltijds te werken?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 43.3%

l) Item 12

Name: ovav12
Label: Bestaan er mogelijkheden voor u om te werken op uren die passen bij uw privé-leven?
Values: 0 = nooit
1 = soms
2 = dikwijls
3 = altijd
Missing: 33.8%

m) Item 13

Name: ovav13
Label: Wordt uw privé-leven ongunstig beïnvloed door onregelmatige werktijden?
(R)
Values: 0 = altijd
1 = dikwijls
2 = soms
3 = nooit
Missing: 34.1%

4. Gevolgen (stressreacties)

In deze paragraaf bespreken we de subjectieve gevolgen van de arbeidssituatie voor de werknemer. Het betreft de manier waarop we het werk beleven, de stressreacties. Deze gevolgen worden verder ingedeeld in welbevinden en spanning. De twee groepen van stressreacties worden gemeten aan de hand van een aantal concepten/schalen. Per schaal geven we de items weer die gebruikt werden in de vragenlijst. Bij de interpretatie van de resultaten is het belangrijk om de betekenis van de verschillende waarden (values) aandachtig te bekijken. Voor het aanmaken van de schalen was het immers noodzakelijk om bepaalde items om te scoren. We zullen dit steeds vermelden in het codeboek aan de hand van een R (recoded). Ook nu beschrijven we de manier waarop de schalen werden samengesteld. Ten slotte bespreken we de Principale Componenten Analyses (PCA) die uitgevoerd werden op het aspect welbevinden en spanning.

4.1. Welbevinden

4.1.1. Plezier in het werk (piw)

a) Item 1
Name: piw1

Label: Ik kan wel zeggen dat ik tegen mijn werk opzie.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.7%

b) Item 2

Name: piw2
Label: Ik doe mijn werk omdat het moet, daarmee is alles wel gezegd.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.5%

c) Item 3

Name: piw3
Label: Meestal vind ik het wel prettig om aan de werkdag te beginnen. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 3.5%

d) Item 4

Name: piw4
Label: Na zo'n vijf jaar heb je het in dit werk wel gezien.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 4.6%

e) Item 5

Name: piw5
Label: Ik vind mijn werk nog steeds boeiend, elke dag weer. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 3.9%

f) Item 6

Name: piw6
Label: Het idee dat ik dit werk nog tot mijn pensioen moet doen, benauwt me.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.8%

g) Item 7

Name: piw7
Label: Ik heb plezier in het werk. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 4.2%

h) Item 8

Name: piw8
Label: Ik moet telkens weerstand bij mezelf overwinnen om mijn werk te doen.

Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.8%

i) Item 9

Name: piw9
Label: Ik moet mezelf er vaak toe aanzetten om een werkopdracht uit te voeren.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.7%

j) Schaal plezier in het werk

De schaal plezier in het werk werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 9 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, vinden dat ze weinig (veel) plezier ervaren in hun werk.

Name: piw
Label: Schaal plezier in het werk
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 7.8%

Mean: 7.96
Median: 8.89
Std. Deviation: 2.54
Cronbachs α : 0.82

4.1.2. Betrokkenheid bij de organisatie (bbo)

a) Item 1

Name: bbo1
Label: Ik vind dat mijn eigen opvattingen sterk overeenkomen met die van deze organisatie. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 16.7%

b) Item 2

Name: bbo2
Label: Ik vind het belangrijk dat ik een bijdrage kan leveren aan de taak van deze organisatie. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 16.1%

c) Item 3

Name: bbo3
Label: Deze organisatie gaat me echt ter harte. (R)
Values: 0 = ja

Missing: 1 = neen
16.7%

d) Item 4

Name: bbo4
Label: Ik voel me uitstekend thuis in deze organisatie. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 16.9%

e) Item 5

Name: bbo5
Label: Ik heb zoveel van mezelf in deze organisatie gestopt, dat het me moeilijk zou vallen om ontslag te nemen. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 16.4%

f) Item 6

Name: bbo6
Label: Ik voel me ten opzichte van deze organisatie eigenlijk wel verplicht om nog een aantal jaren te blijven. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 16.6%

g) Item 7

Name: bbo7
Label: Er hoeft bij deze organisatie maar weinig in negatieve zin te veranderen of ik vertrek.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 16.9%

h) Item 8

Name: bbo8
Label: Vergeleken met de meeste andere banen die ik zou kunnen krijgen, is het werken bij deze organisatie echt aantrekkelijk. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 17.3%

i) Schaal betrokkenheid bij de organisatie

De schaal betrokkenheid bij de organisatie werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 8 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, voelen zich weinig (sterk) betrokken bij de organisatie.

Name: bbo
Label: Schaal betrokkenheid bij de organisatie

Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 20.9%

Mean: 6.18
Median: 6.25
Std. Deviation: 2.80
Cronbachs α : 0.75

4.1.3. Verandering van baan (vvb)

a) Item 1

Name: vvb1
Label: Ik denk er wel eens over om van baan te veranderen.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 43.6%

b) Item 2

Name: vvb2
Label: Ik denk er wel eens over om werk buiten deze organisatie te zoeken.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 43.7%

c) Item 3

Name: vvb3
Label: Ik ben van plan om het komende jaar van baan te veranderen.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.1%

d) Item 4

Name: vvb4
Label: Ik ben van plan om het komende jaar buiten deze organisatie werk te zoeken.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.2%

e) Schaal verandering van baan

De schaal verandering van baan werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 4 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, hebben weinig (een sterke) intentie om van baan te veranderen.

Name: vvb
Label: Schaal verandering van baan
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 44.6%

Mean: 2.60
 Median: 0.00
 Std. Deviation: 3.12
 Cronbachs α : 0.77

We hebben een Principale Componenten Analyse (PCA) met varimaxrotatie uitgevoerd op de items die gebruikt werden om welbevinden te meten. Een 3-factorenoplossing werd weerhouden. Factorladingen vanaf .35 werden aangeduid. De bovenbeschreven variabelen werden teruggevonden. Item 5 ('ik vind mijn werk nog steeds boeiend, elke dag weer') en item 6 ('het idee dat ik dit werk nog tot mijn pensioen moet doen, benauwt me') uit de schaal plezier in het werk vertoonden ook een hoge lading op een andere schaal. Omwille van praktische redenen namen we deze items toch op in de schaal plezier in het werk. Het zevende item uit de schaal betrokkenheid bij de organisatie ('er hoeft bij deze organisatie maar weinig in negatieve zin te veranderen of ik vertrek') had een hoge lading op de factor verandering van baan. Deze waarneming is begrijpelijk vanuit inhoudelijk standpunt. Toch namen we dit item op in de oorspronkelijke schaal.

	Componenten		
	1	2	3
piw1	.65	.04	.14
piw2	.72	.19	.08
piw3	.66	.26	.10
piw4	.47	.21	.33
piw5	.53	.39	.22
piw6	.40	.18	.44
piw7	.69	.29	.12
piw8	.73	.01	.15
piw9	.63	.01	.17
bbo1	.18	.63	.12
bbo2	.29	.52	-.11
bbo3	.22	.73	.08
bbo4	.29	.61	.19
bbo5	.03	.65	.17
bbo6	-.16	.50	.18
bbo7	.23	.15	.49
bbo8	.22	.52	.28
vvb1	.03	.28	.75
vvb2	.01	.29	.75
vvb3	.24	-.00	.68
vvb4	.23	.03	.71
Cumulatieve % verklaarde variantie	30.54	39.79	47.75

4.2 Spanning

4.2.1. Herstelbehoefte (herb)

a) Item 1

Name: herb1

Label: Ik vind het moeilijk om me te ontspannen op het einde van de werkdag.

Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.3%

b) Item 2

Name: herb2
Label: Aan het einde van een werkdag ben ik echt op.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 4.0%

c) Item 3

Name: herb3
Label: Mijn baan maakt dat ik me aan het eind van een werkdag nogal uitgeput voel.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.9%

d) Item 4

Name: herb4
Label: Na het avondeten voel ik me meestal nog vrij fit. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 3.9%

e) Item 5

Name: herb5
Label: Ik kom meestal pas op een tweede vrije dag tot rust.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.7%

f) Item 6

Name: herb6
Label: Het kost mij moeite om me na het werk in mijn vrije uren te concentreren.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.6%

g) Item 7

Name: herb7
Label: Ik kan weinig belangstelling opbrengen voor andere mensen, wanneer ik zelf net thuis ben gekomen.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.7%

h) Item 8

Name: herb8

Label: Het kost mij over het algemeen meer dan een uur voordat ik helemaal hersteld ben na mijn werk.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.7%

i) Item 9

Name: herb9
Label: Als ik thuis kom moeten ze mij even met rust laten.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.6%

j) Item 10

Name: herb10
Label: Het komt vaak voor dat ik na een werkdag door vermoeidheid niet meer toekom aan andere bezigheden.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.7%

k) Item 11

Name: herb11
Label: Het komt voor dat ik tijdens het laatste deel van de werkdag door vermoeidheid mijn werk niet meer zo goed kan doen.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 3.7%

l) Schaal herstelbehoefte

De schaal herstelbehoefte werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 11 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, hebben weinig (veel) behoefte aan herstel.

Name: herb
Label: Schaal herstelbehoefte
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 8.3%

Mean: 3.92
Median: 3.64
Std. Deviation: 3.24
Cronbachs α : 0.88

4.2.2. Piekeren (p)

a) Item 1

Name: p1

Label: Als ik mijn werk verlaat, blijf ik met zorgen maken over werkproblemen.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 15.7%

b) Item 2

Name: p2
Label: Ik kan mijn werk heel gemakkelijk van me afzetten. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 15.7%

c) Item 3

Name: p3
Label: Ik maak me, als ik vrij ben, vaak zorgen over mijn werk.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 15.6%

d) Item 4

Name: p4
Label: Ik lig 's nachts vaak wakker omdat mijn werk me door het hoofd blijft spoken.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 15.7%

e) Schaal piekeren

De schaal piekeren werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 4 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, piekeren weinig (veel) over hun job buiten de werkuren.

Name: p
Label: Schaal piekeren
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 16.8%

Mean: 3.38
Median: 2.50
Std. Deviation: 3.56
Cronbachs α : 0.78

4.2.3. Slaapkwaliteit (sl)

a) Item 1

Name: sl1
Label: Ik doe 's nachts vaak geen oog dicht.
Values: 0 = neen

Missing: 1 = ja
44.9%

b) Item 2

Name: sl2
Label: Ik sta 's nachts vaak op.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 45.1%

c) Item 3

Name: sl3
Label: Ik lig 's nachts meestal erg te woelen.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.9%

d) Item 4

Name: sl4
Label: Ik word 's nachts vaak meerdere malen wakker.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.9%

e) Item 5

Name: sl5
Label: Ik vind dat ik meestal heel slecht slaap.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.9%

f) Item 6

Name: sl6
Label: Ik slaap naar mijn gevoel maar een paar uur.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 45.0%

g) Item 7

Name: sl7
Label: Ik slaap vaak niet langer dan vijf uur.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.9%

h) Item 8

Name: sl8
Label: Ik vind dat ik 's nachts meestal goed slaap. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen

Missing: 45.0%

i) Item 9

Name: sl9
Label: Ik slaap gemakkelijk in. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 44.9%

j) Item 10

Name: sl10
Label: Ik kom naar mijn gevoel meestal slaap tekort.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 45.0%

k) Item 11

Name: sl11
Label: Ik lig vaak langer dan een half uur wakker in bed voordat ik inslaap.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.9%

l) Item 12

Name: sl12
Label: Als ik 's nachts wakker word kan ik moeilijk weer inslapen.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 44.9%

m) Item 13

Name: sl13
Label: Ik heb, nadat ik ben opgestaan, vaak een moe gevoel.
Values: 0 = neen
1 = ja
Missing: 45.0%

n) Item 14

Name: sl14
Label: Ik voel me, nadat ik ben opgestaan, meestal goed uitgerust. (R)
Values: 0 = ja
1 = neen
Missing: 45.2%

o) Schaal slaapkwaliteit

De schaal slaapkwaliteit werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 14 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, geven uiting van een slechte (goede) slaapkwaliteit.

Name: p
Label: Schaal slaapkwaliteit
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 47.3%

Mean: 6.73
Median: 7.86
Std. Deviation: 2.96
Cronbachs α : 0.90

4.2.4. Emotionele reacties tijdens het werk (erw)

De variabele emotionele reacties tijdens het werk werd tweemaal opgenomen in de dataset. Beide variabelen kenmerken zich door een identieke vraagstelling, enkel de antwoordcategorieën verschillen. We maken een onderscheid tussen een schaal met 2 antwoordmogelijkheden (erwk) en een schaal met 4 antwoordmogelijkheden (erwl). De respondenten kregen bij het invullen van de vragenlijsten slechts één van de schalen voorgeschoteld. Wanneer ze de meest uitgebreide versie dienden in te vullen (erwl), konden we voor hen eveneens de beperkte codering vervolledigen. Omgekeerd was dit uiteraard niet mogelijk.

4.2.4.1 Emotionele reacties tijdens het werk kort (erwk)

a) Item 1

Name: erwk1
Label: Nerveus
Values: 0 = helemaal niet / nauwelijks
1 = enigszins / helemaal
Missing: 43.0%

b) Item 2

Name: erwk2
Label: Optimistisch (R)
Values: 0 = enigszins / helemaal
1 = helemaal niet / nauwelijks
Missing: 43.2%

c) Item 3

Name: erwk3
Label: Somber
Values: 0 = helemaal niet / nauwelijks
1 = enigszins / helemaal
Missing: 43.1%

d) Item 4

Name: erwk4
Label: Op mijn gemak (R)
Values: 0 = enigszins / helemaal
1 = helemaal niet / nauwelijks

Missing: 43.2%

e) Item 5

Name: erwk5
Label: Neerslchtig
Values: 0 = helemaal niet / nauwelijks
1 = enigszins / helemaal
Missing: 43.3%

f) Item 6

Name: erwk6
Label: Rustig (R)
Values: 0 = enigszins / helemaal
1 = helemaal niet / nauwelijks
Missing: 43.2%

g) Item 7

Name: erwk7
Label: Gejaagd
Values: 0 = helemaal niet / nauwelijks
1 = enigszins / helemaal
Missing: 43.1%

h) Item 8

Name: erwk8
Label: Triest
Values: 0 = helemaal niet / nauwelijks
1 = enigszins / helemaal
Missing: 43.2%

i) Item 9

Name: erwk9
Label: Ontspannen (R)
Values: 0 = enigszins / helemaal
1 = helemaal niet / nauwelijks
Missing: 43.2%

j) Item 10

Name: erwk10
Label: Ongemakkelijk
Values: 0 = helemaal niet / nauwelijks
1 = enigszins / helemaal
Missing: 43.3%

k) Item 11

Name: erwk11
Label: Opgewekt (R)
Values: 0 = enigszins / helemaal
1 = helemaal niet / nauwelijks
Missing: 43.1%

l) Item 12

Name: erwk12
Label: Opgetogen (R)
Values: 0 = enigszins / helemaal
1 = helemaal niet / nauwelijks
Missing: 43.2%

m) Schaal emotionele reacties tijdens het werk kort

De schaal emotionele reacties tijdens het werk kort werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 12 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, geven uiting van negatieve (positieve) emotionele reacties tijdens het werk.

Name: erwk
Label: Schaal emotionele reacties tijdens het werk kort
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 44.7%

Mean: 7.20
Median: 8.33
Std. Deviation: 2.83
Cronbachs α : 0.88

4.2.4.2 Emotionele reacties tijdens het werk lang (erwl)

a) Item 1

Name: erwl1
Label: Nerveus
Values: 0 = helemaal niet
1 = nauwelijks
2 = enigszins
3 = helemaal
Missing: 45.0%

b) Item 2

Name: erwl2
Label: Optimistisch (R)
Values: 0 = helemaal
1 = enigszins
2 = nauwelijks
3 = helemaal niet
Missing: 45.1%

c) Item 3

Name: erwl3
Label: Sombor
Values: 0 = helemaal niet
1 = nauwelijks

2 = enigszins
3 = helemaal
Missing: 45.2%

d) Item 4

Name: erw14
Label: Op mijn gemak (R)
Values: 0 = helemaal
1 = enigszins
2 = nauwelijks
3 = helemaal niet
Missing: 45.1%

e) Item 5

Name: erw15
Label: Neerslachtig
Values: 0 = helemaal niet
1 = nauwelijks
2 = enigszins
3 = helemaal
Missing: 45.2%

f) Item 6

Name: erw16
Label: Rustig (R)
Values: 0 = helemaal
1 = enigszins
2 = nauwelijks
3 = helemaal niet
Missing: 45.1%

g) Item 7

Name: erw17
Label: Gejaagd
Values: 0 = helemaal niet
1 = nauwelijks
2 = enigszins
3 = helemaal
Missing: 45.1%

h) Item 8

Name: erw18
Label: Triest
Values: 0 = helemaal niet
1 = nauwelijks
2 = enigszins
3 = helemaal
Missing: 45.1%

i) Item 9

Name: erwl9
Label: Ontspannen (R)
Values: 0 = helemaal
1 = enigszins
2 = nauwelijks
3 = helemaal niet
Missing: 45.2%

j) Item 10

Name: erwl10
Label: Ongemakkelijk
Values: 0 = helemaal niet
1 = nauwelijks
2 = enigszins
3 = helemaal
Missing: 45.2%

k) Item 11

Name: erwl11
Label: Opgewekt (R)
Values: 0 = helemaal
1 = enigszins
2 = nauwelijks
3 = helemaal niet
Missing: 45.1%

l) Item 12

Name: erwl12
Label: Opgetogen (R)
Values: 0 = helemaal
1 = enigszins
2 = nauwelijks
3 = helemaal niet
Missing: 45.1%

m) Schaal emotionele reacties tijdens het werk lang

De schaal emotionele reacties tijdens het werk lang werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 12 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scoren, geven uiting van negatieve (positieve) emotionele reacties tijdens het werk.

Name: erwl
Label: Schaal emotionele reacties tijdens het werk lang
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 46.7%

Mean: 6.41
Median: 6.39
Std. Deviation: 1.98

Cronbachs α : 0.87

4.2.5. Vermoeidheid tijdens het werk (verm)

De variabele vermoeidheid tijdens het werk vertoont een afwijkende vraagstelling in vergelijking met de voorgaande variabelen. De respondenten krijgen verschillende aspecten van vermoeidheid aangeboden. Per aspect worden telkens twee uitersten beschreven. De respondent dient per vraag aan te geven welke situatie het meest op hem/haar van toepassing is.

Voorbeeld	1	2	3	4	5	
Pijn in de ogen	☐	☐	☐	☐	☐	Geen pijn in de ogen

a) Item 1

Name: verm1

Label: Vertraagd in lichamelijke bewegingen (versus niet vertraagd in lichamelijke bewegingen)

Values: 1 = 1

2 = 2

3 = 3

4 = 4

5 = 5

Missing: 53.6%

b) Item 2

Name: verm2

Label: Aandacht zakt telkens weg (versus geen moeite met aandacht)

Values: 1 = 1

2 = 2

3 = 3

4 = 4

5 = 5

Missing: 53.6%

c) Item 3

Name: verm3

Label: Fouten maken bij het aflezen van meters, klok, e.d. (versus aflezen van meters, klok, e.d. gaat foutloos)

Values: 1 = 1

2 = 2

3 = 3

4 = 4

5 = 5

Missing: 53.8%

d) Item 4

Name: verm4

Label: Concentratiemoeilijkheden (versus geen concentratiemoeilijkheden)

Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.7%

e) Item 5

Name: verm5
Label: Geen aandacht meer in uw werk (versus aandacht bij het werk)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.7%

f) Item 6

Name: verm6
Label: Vaak fouten moeten herstellen die u zelf maakte (versus bijna geen fouten herstellen)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.7%

g) Item 7

Name: verm7
Label: Moeite met de planning van uw eigen handelen (versus moeiteloos handelen)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.7%

h) Item 8

Name: verm8
Label: Slapen met uw ogen open (versus geen problemen met in slaap vallen tijdens het werk)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 54.2%

i) Item 9

Name: verm9
Label: Fouten maken bij het invullen van lijsten (versus geen problemen met het invullen van lijsten)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.9%

j) Item 10

Name: verm10
Label: Uw gedachten de vrije loop laten, dagdromen (versus geconcentreerd bezig zijn)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.7%

k) Item 11

Name: verm11
Label: Niet automatisch verschillende dingen achter elkaar kunnen doen (versus probleemloos van de ene activiteit op de andere kunnen overgaan)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.7%

l) Item 12

Name: verm12
Label: Risico's nemen die eigenlijk te groot zijn (versus geen risico's nemen)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.8%

m) Item 13

Name: verm13
Label: Gevoel dat u over u eigen benen struikelt (versus geen moeite met uw bewegingen)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4

Missing: 5 = 5
53.8%

n) Item 14

Name: verm14
Label: Als een automaat werken (versus aandachtig doorwerken)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.7%

o) Item 15

Name: verm15
Label: Met de grootste moeite het werk waarmee u bezig bent kunnen voortzetten
(versus werk waarmee u bezig bent moeiteloos kunnen voortzetten)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.8%

p) Item 16

Name: verm16
Label: Weerstand bij uzelf overwinnen om tot activiteit te komen (versus zonder
problemen tot activiteit komen)
Values: 1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
Missing: 53.8%

q) Schaal vermoeidheid tijdens het werk

De schaal vermoeidheid tijdens het werk werd berekend door het gemiddelde te nemen over de 16 items, gevolgd door een omzetting naar een schaal van 0 tot 10. Personen die laag (hoog) scores, geven uiting van weinig (veel) vermoeidheid tijdens het werk.

Name: verm
Label: Schaal vermoeidheid tijdens het werk
Values: Minimum = 0 en Maximum = 10
Missing: 55.9%

Mean: 2.70
Median: 2.34
Std. Deviation: 2.05
Cronbachs α : 0.95

Een Principale Componenten Analyse (PCA) met varimaxrotatie werd uitgevoerd op de items die gebruikt werden om spanning te meten. Een 5-factorenoplossing werd weerhouden. Factorladingen vanaf .35 werden aangeduid. Items 10 ('ik kom naar mijn gevoel meestal slaap tekort'), 13 ('ik heb, nadat ik ben opgestaan, vaak een moe gevoel') en 14 ('ik voel me, nadat ik ben opgestaan, meestal goed uitgerust') uit de schaal slaapkwaliteit hadden ook een hoge lading op de schaal herstelbehoefte. Dit is een gevolg van inhoudelijke overlap tussen de schalen. Item 4 uit de schaal piekeren had bovendien ook een hoge lading op de schaal slaapkwaliteit, tevens te wijten aan inhoudelijke verwevenheid tussen de schalen. Alle items werden echter opgenomen in die schalen die ze pretenderen te meten.

	Componenten				
	1	2	3	4	5
herb1	-.11	.60	.23	.16	.28
herb2	-.12	.70	.11	.13	.09
herb3	-.09	.74	.09	.10	.10
herb4	-.09	.68	.11	.11	.05
herb5	-.09	.59	.18	.10	.19
herb6	-.15	.58	.14	.14	.21
herb7	-.11	.56	.09	.13	.09
herb8	-.12	.70	.14	.11	.13
herb9	-.10	.59	.12	.08	.09
herb10	-.12	.69	.13	.11	.08
herb11	-.26	.42	.13	.11	.02
p1	-.03	.22	.18	.08	.76
p2	-.03	.21	.16	.09	.72
p3	-.05	.21	.18	.09	.71
p4	-.06	.18	.39	.09	.58
sl1	-.08	.07	.65	.08	.09
sl2	-.08	.11	.56	.06	.10
sl3	-.11	.18	.67	.10	.16
sl4	-.09	.14	.67	.08	.12
sl5	-.11	.16	.78	.10	.08
sl6	-.12	.24	.68	.08	.02
sl7	-.06	.06	.59	.06	.05
sl8	-.10	.17	.77	.10	.08
sl9	-.07	.07	.61	.09	.08
sl10	-.13	.44	.44	.11	-.10
sl11	-.06	.07	.56	.08	.07
sl12	-.08	.15	.53	.09	.21
sl13	-.15	.49	.45	.13	-.15
sl14	-.15	.47	.46	.13	-.13
erw1	-.11	.32	.16	.37	.33
erw2	-.08	.05	.05	.76	-.08
erw3	-.18	.16	.15	.62	.12
erw4	-.07	.07	.05	.77	.01
erw5	-.17	.14	.19	.60	.13
erw6	-.04	.19	.08	.65	.12
erw7	-.09	.33	.10	.35	.28
erw8	-.16	.09	.17	.59	.12
erw9	-.06	.23	.07	.68	.09
erw10	-.17	.15	.15	.59	.15
erw11	-.07	.08	.05	.82	-.07
erw12	-.07	.08	.05	.78	-.08
verm1	.61	-.17	-.14	-.06	.06
verm2	.73	-.20	-.10	-.10	.00
verm3	.73	-.06	-.10	-.04	-.06
verm4	.76	-.19	-.10	-.10	-.04
verm5	.80	-.13	-.08	-.11	-.00
verm6	.73	-.01	-.04	-.04	-.09
verm7	.77	-.12	-.06	-.09	-.12
verm8	.64	-.05	-.10	-.06	.04
verm9	.77	-.03	-.06	-.04	-.07
verm10	.75	-.08	-.08	-.09	.06
verm11	.77	-.11	-.04	-.09	-.06
verm12	.59	-.00	-.06	-.05	-.14
verm13	.74	-.13	-.14	-.07	-.02
verm14	.74	-.15	-.09	-.14	.05
verm15	.79	-.15	-.08	-.13	-.03
verm16	.76	-.18	-.09	-.14	.02
Cumulatieve % verklaarde variantie	25.39	35.95	42.70	47.74	51.17